

Sotiris Charalambous

From: Savvas Karayiannis [savvas.k@icloud.com]
Sent: Τρίτη, 10 Μαρτίου 2015 1:37 μμ
To: charalambous.sotiris@cytanet.com.cy
Subject: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΒΒΑ ΠΑΥΛΙΔΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΒΒΑ ΠΑΥΛΙΔΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ «ΕΚ ΜΑΝΔΡΩΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ» ΤΟΥ ΣΑΒΒΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ
Πέμπτη, 5 Μαρτίου 2015, ώρα 7:00 μ.μ. στο Ναό του Απ. Βαρνάβα Finsbury Road, Wood Green,
London N22 8PA

Σημείωση: Η παρουσίαση αυτή διαβάστηκε από τον κ. Σάββα Παυλίδη στα πλαίσια της πιο πάνω εκδήλωσης. Αποτελεί δε περίληψη μιας ευρύτερης παρουσίασης του βιβλίου, που έγραψε ο ίδιος.

Σεβασμιότατε,
Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,
Αγαπητοί απόδημοι συμπατριώτες,

Είμαι σίγουρος ότι η αποψινή βραδιά είναι για όλους μας φορτισμένη από αισθήματα απερίγραπτης χαράς και αγάπης, γιατί -με την εδώ παρουσία μας- μοιραζόμαστε τη δικαιολογημένη ικανοποίηση του αγαπητού μας φίλου συγγραφέα και εκπαιδευτικού κ. Σάββα Καραγιάννη, που πηγάζει από την υλοποίηση ενός μεγαλεπίβολου οράματός του: Να παραδώσει στις νέες γενιές της γενέτειράς του (και όχι μόνο) ένα ακόμη σημαντικό ιερό κειμήλιο, το δεύτερο βιβλίο του για τον τόπο καταγωγής του με το χαρακτηριστικό τίτλο «Εκ Μανδρών Αμμοχώστου». (Το πρώτο του βιβλίο είχε τίτλο «Μανδρίτες στα Πέρα».)

Σπεύδω δε εξαρχής να επισημάνω το γεγονός ότι η σημερινή παρουσίαση έχει, κατά την άποψή μου, ιδιαίτερη σημασία. Αποτελεί -κατά κάποιο τρόπο- ένα είδος «ηθικής αποζημίωσης» για τον ίδιο το συγγραφέα. Διότι ο κ. Καραγιάννης δεν μπόρεσε (για λόγους υγείας) να παραστεί προσωπικά στην πρώτη παρουσίαση του βιβλίου του, που έγινε στην Κύπρο στις 13 Νοεμβρίου 2014 από τον Κυβερνητικό Εκπρόσωπο κ. Νίκο Χριστοδουλίδη, υπό την αιγίδα του Μητροπολίτη Κωνσταντίας κ. Βασιλείου, ο οποίος είναι ανεψιός του. Απόψε δε απολαμβάνει της μεγάλης χαράς να βλέπει το πόνημά του να γίνεται καθολικά αποδεκτό από την Ομογένεια του Λονδίνου.

Θα ήθελα προσωπικά να ευχαριστήσω θερμά τον κ. Καραγιάννη για την πολύ τιμητική για μένα απόφασή του να μου αναθέσει την παρουσίαση του εν λόγω βιβλίου του. Θεωρώ μάλιστα ότι η επιλογή μου γι αυτό το ρόλο αποτελεί έκφραση της αμοιβαίας εκτίμησης και συμπάθειας, που διαχρονικά υπάρχει μεταξύ μας, καθώς και συμβολική αναγνώριση των κοινών μας αγώνων στον τομέα των εκπαιδευτικών δρωμένων της παροικίας μας. Σηματοδοτεί δε, ίσως, το επιστέγασμα αυτής της πολυετούς στενής συνεργασίας και προσφοράς, μέσα κυρίως από τις επάλξεις του Ενιαίου Φορέα Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης (ΕΦΕΠΕ) Μ. Βρετανίας και όχι μόνο.

Χαίρομαι πραγματικά, γιατί απόψε, πέραν της άλλης αξιέπαινης και πολύ πλούσιας προσφοράς του στα κοινά, ο κ. Σάββας Καραγιάννης μάς παραδίδει ένα ακόμη απτό δείγμα της απίστευτης ικανότητας του να κατορθώνει τα ακατόρθωτα! Η έκδοση του νέου του βιβλίου δεν αποτελεί μόνο μια δεύτερη εξαίσια εξύμνηση του φυσικού κάλλους της γενέτειράς του, που λατρεύει κυριολεκτικά, ούτε και προβάλλει μόνο το ήθος των απλών συγχωριανών του, που τους θεωρεί αδελφούς του και τους υπεραγαπά. Είναι σίγουρα για τον ίδιο κάτι πολύ περισσότερο, κάτι ουσιαστικότερο, αλλά, ίσως, ακατανόητο και ασύλληπτο για τους πολλούς.

Από τη μια η νοσταλγία των παιδικών του χρόνων και η ανυπέβλητη αγάπη του κ. Καραγιάννη για το μικρό γραφικό χωριό του και τους κατοίκους του, μαζί με τους οποίους ονειρευόταν να περάσει την τελευταία φάση της ζωής του, μετά τη συνταξιοδότησή του, και από την άλλη η σκληρή κι αναπάντεχη σκληρή σημερινή πραγματικότητα, η τουρκική κατοχή, που του στερεί τη δυνατότητα αυτή, τον έσπρωξαν να αποφασίσει να γράψει αυτό το βιβλίο για να πραγματοποιήσει το όνειρό του, έστω και νοερά. Παρουσιάζει δε τόσο παραστατικά στο βιβλίο του τα δρώμενα στο χωριό και την προσφυγιά, ώστε να νομίζει κανείς ότι υλοποιεί στην πράξη την επιστροφή του στα πάτρια χώματα.

Με την αδάμαστη θέλησή του να επιτυγχάνει πάντοτε τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του, αλλά και με τη σκληρή του εργασία, καταφέρνει να πραγματοποιήσει τη... δεύτερη «μετοικεσία της Βαβυλώνας»! Με το νέο του βιβλίο .... μετακομίζει τις Μάνδρες Αμμοχώστου και τους συγχωριανούς του και τους μεταφέρει και εκτός της ελεύθερης Κύπρου. Τους φέρνει εδώ στο Λονδίνο και σ' όλες τις άλλες χώρες του κόσμου, όπου ζουν Κύπριοι Απόδημοι. Με τον τρόπο αυτό κάνει το ταπεινό μικρό χωριό του πασίγνωστο. Επιπλέον δε παρωθεί κι εμάς, που μελετούμε το βιβλίο του, να πολιτογραφηθούμε ως «Μανδρίτες»!

Εκείνο που εκπλήσσει τον αναγνώστη είναι το γεγονός ότι ο κ. Καραγιάννης, αν και ζει στο εξωτερικό τα περισσότερα χρόνια της ζωής του, που ξεπερνούν ίσως τα τρία τέταρτα της ηλικίας του, καταφέρνει να είναι πλήρως ενήμερος για όλα και παρουσιάζει με κάθε λεπτομέρεια στο βιβλίο του όχι μόνο τα διαδραματισθέντα στο χωριό του πριν από την τουρκική εισβολή αλλά και όσα τρομερά και θλιβερά ακολούθησαν την κατοχή και στιγμάτισαν ανεξίτηλα τη ζωή του και τη ζωή των συγχωριανών του.

Η εξακριβωμένη καταγραφή κι ο σαφής προσδιορισμός των τόπων, όπου κατέφυγαν οι συγχωριανοί του μετά τον εκτοπισμό τους (διασκορπισμένοι σε κάθε γωνιά της ελεύθερης Κύπρου και στο εξωτερικό) είναι έργο εξαιρετικά δύσκολο και αποτελεί μέγα και σημαντικό επίτευγμα του κ. Καραγιάννη.

Οι χάρτες, οι πίνακες, οι επιγραφές και οι φωτογραφίες ανθρώπων, τοπίων και σκηνών από τις αγροτικές και άλλες δραστηριότητες των συγχωριανών του κ. Καραγιάννη, που εμπλουτίζουν το βιβλίο του, δημιουργούν στη φαντασία του αναγνώστη ολοζώντανη και ακριβή την εικόνα του χωριού και της ζωής των κατοίκων του. Ειδικότερα δε οι πάμπολλες φωτογραφίες όλων των Μανδριτών, που πέθαναν στην προσφυγιά, καθώς και όλων ανεξαιρέτα των μνημείων με τις χαρακτηριστικές επιτύμβιες στήλες, που ανεγέρθηκαν πάνω από την τελευταία τους κατοικία, αποτελούν ανεξίτηλη μαρτυρία του άδικου ξεριζωμού τους.

Τα μνημεία αυτά είναι συγχρόνως ιεροί τόποι λατρείας. Τόποι, που διαλαλούν το μήνυμα, που αποστέλλει με στεντόρεια φωνή ο Σάββας Καραγιάννης μέσα από το βιβλίο του: «Μην ξεχνάτε ποτέ και να τιμάτε πάντοτε τους μάρτυρες νεκρούς μας».

Σ' αυτά τα μνημεία των θανόντων, όπως και στο Μνημείο των πεσόντων και αγνοουμένων Μανδριτών, που έχει ανεγερθεί στο Παραλίμνι, σε χώρο δίπλα από το εξωκλήσι του Αγίου Μάμα - προστάτη της κοινότητας των Μανδρών - και έχει ήδη εγκαινιασθεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, θα καταθέτουν εσαεί τα παιδιά και τα εγγόνια τους τα άνθη της ευγνωμοσύνης τους.

Κρατώντας, λοιπόν, σήμερα στα χέρια μας το νέο βιβλίο του κ. Καραγιάννη δεν ανατρέχουμε απλά στις ομορφιές του αγαπημένου του χωριού και στη ζωή των συγχωριανών του. Εισδύουμε και στα άδυτα της ψυχής του συγγραφέα και ανιχνεύουμε τον «τύπο των ήλων», που έμεινε βαθειά χαραγμένος μέσα του και καθόρισε σε μεγάλο βαθμό τη ψυχοσύνθεση και το χαρακτήρα του.

Στις σελίδες του βιβλίου περιγράφονται ζωντανά οι ανεπανάληπτες παιδικές και νεανικές στιγμές της ζωής του συγγραφέα στις ελεύθερες και ευημερούσες τότε Μάνδρες, όπως ο ίδιος τις έζησε στο διάβα των χρόνων της ζωής του τόσο ως νεαρό κι ανέμελο αγροτόπαιδο όσο και ως ζωηρός κι ονειροπόλος έφηβος μαθητής αλλά και ως ώριμος ξενιτεμένος. Καταγράφονται επίσης η αξεπέραστη πικρία, η απεριγράπτη θλίψη και ο αβάστακτος πόνος, που του προξένησε η κατοχή του χωριού του, ιδιαίτερα δε ο εγκλωβισμός αρχικά και ο εκτοπισμός στη συνέχεια των πολύ δικών του ανθρώπων, καθώς και ο άδικος χαμός πολλών αγαπημένων του προσώπων, συγχωριανών, φίλων και συγγενών, μεταξύ των οποίων ο αδελφός του Φοίβος, ο ανεψιός του Ιωάννης Αδάμου Καραγιάννης και δύο ξαδέλφια του...

Περιορίζοντας όσο μπορώ την έκταση της παρουσίασης του βιβλίου, θα επιχειρήσω να αναφερθώ πολύ περιληπτικά στη δομή και το περιεχόμενό του, έκτασης 515 σελίδων (!), για να οικονομήσω λίγο χρόνο, ώστε να σας αναγνώσω μερικά επιλεγμένα αποσπάσματα, για να πάρετε μια πρώτη γεύση της γραφίδας του κ. Καραγιάννη, μέχρις ότου προμηθευθείτε το βιβλίο και γνωρίσετε καλύτερα το περιεχόμενό του. Γιατί είμαι πεπεισμένος ότι το βιβλίο αυτό, που αποτελεί ανεκτίμητο θησαυρό γνώσεων και πληροφοριών, θα τύχει ευρείας αποδοχής και θα αποτελέσει στολίδι στις βιβλιοθήκες σας.

Θα ήθελα πρώτα να επισημάνω εξ αρχής το γεγονός ότι η ανάγνωση και βαθύτερη μελέτη του βιβλίου του κ. Καραγιάννη αποτελεί μια άκρως ενδιαφέρουσα πρόκληση: Δίνει στον αναγνώστη τη μοναδική ευκαιρία να γνωρίσει καλύτερα, και από πολύ κοντά, όχι μόνο τον ίδιο το συγγραφέα και το στενό του οικογενειακό περιβάλλον αλλά και το ευρύτερο γενεαλογικό δέντρο όλων ανεξαιρέτα των συγχωριανών του, καθώς και τις ασχολίες τους, τα ήθη και έθιμά τους, τις παραδόσεις, την κουλτούρα τους και γενικά τον πολιτισμό τους.

Θα έλεγα μάλιστα ότι στις μέρες μας, που η αποξένωση μεταξύ των ανθρώπων (ακόμα και πολύ στενών συγγενών) είναι το κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα της σύγχρονης κοινωνίας, το βιβλίο αυτό έχει τη δυναμική να ανανεώσει ή και να κτίσει εξυπαρχής στέρεες προσωπικές, οικογενειακές και κοινωνικές σχέσεις. Κι αυτό είναι πολύ σημαντικό.

Διαβάζοντας τις ιστορίες των πρωταγωνιστών του τους νιώθουμε ως δικούς μας ανθρώπους, ίσως γιατί αναγνωρίζουμε σ' αυτούς ένα κομμάτι του εαυτού μας και γιατί με τις περιγραφές του βιβλίου έρχονται συνειρμικά ολοζώντανες μπροστά μας αξέχαστες σκηνές της δικής μας προσωπικής και οικογενειακής ζωής κάποιας άλλης εποχής!

Ένα ακόμη ιδιόμορφο στοιχείο του βιβλίου είναι ο πρωτότυπος τίτλος του. Ο συγγραφέας τον εμπνεύσθηκε διαβάζοντας τις επιγραφές των επιτύμβιων πλακών στα μνημεία των θανόντων προσφύγων συγχωριανών του, που βρίσκονται διασκορπισμένα σε ολόκληρη την έκταση της ελεύθερης Κύπρου «εις αιώνιο μνημόσυνο της επί γης παρουσίας τους»....

Πολλά από αυτά τα μνημεία τα έχει επισκεφθεί ο συγγραφέας προς απόδοση τιμής και έκφραση βαθειάς εκτίμησης και σεβασμού... Συγκινημένος δε από το ιερό αυτό προσκύνημά του, και προσέχοντας ότι στο σύνολο των επιτύμβιων πλακών αναφέρεται ανελλιπώς κάτω από το όνομα του κάθε αποβιώσαντος συγχωριανού του η χαρακτηριστική φράση «Εκ Μανδρών Αμμοχώστου», που καθορίζει τον τόπο της καταγωγής τους, συνέλαβε την ιδέα να γράψει κάτι γι αυτούς και να δώσει στο βιβλίο του τον ίδιο τίτλο, « Εκ Μανδρών Αμμοχώστου»... Έτσι προέκυψε η τιτλοφόρηση του νέου πονήματος του κ. Καραγιάννη, που παρουσιάζουμε απόψε.

Η δομή του ανά χειράς βιβλίου είναι πολύ προσεγμένη. Τα επτά συνολικά κεφάλαια, από τα οποία αποτελείται, είναι ταξινομημένα σε λογική σειρά.

Το περιεχόμενο του βιβλίου είναι όντως πλουσιότατο. Το βιβλίο δε αποτελεί ξεχωριστό σύγγραμμα στο είδος του και εισάγει τις Μάνδρες Αμμοχώστου στους τόμους της Κυπριακής Ιστορίας και Λαογραφίας. Ο συγγραφέας κατάφερε να συνθέσει ένα μοναδικό έργο ουσιαστικού περιεχομένου, που προβάλλει την ταυτότητα του τόπου, που τον γέννησε και τον ανάθρεψε.

Τα εξώφυλλα του βιβλίου καλύπτονται από ένα μεγάλο χάρτη της Κύπρου, όπου σημειώνονται οι πόλεις και τα χωριά των ελεύθερων περιοχών του νησιού, στα κοιμητήρια των οποίων αναπαύονται μακάριοι όλοι οι κοιμηθέντες μετά την τουρκική εισβολή πρόσφυγες Μανδρίτες. Προκαλεί δε εντύπωση το γεγονός ότι οι περιποιημένοι τάφοι των μόλις 100 περίπου κοιμηθέντων Μανδριτών, μιας μικρής τουρκοκρατούμενης κοινότητας της Κύπρου, όπως ήταν οι Μάνδρες, βρίσκονται διασπαρμένοι σε περισσότερα από 25 διαφορετικά σημεία σ' ολόκληρη την ελεύθερη Κύπρο.

Από το πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου, που περιλαμβάνει την Αφιέρωση από το συγγραφέα στη μνήμη των αγαπημένων του γονιών, την Εισαγωγή, την τιμητική αναφορά του Μητροπολίτη Κωνσταντίας Βασιλείου, το Χαιρετισμό του Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρετανίας Γρηγορίου και τον Πρόλογο από τον ομιλούντα Σάββα Παυλίδη, επιλέγω να ακούσετε ένα ποίημα του κ. Καραγιάννη, που εκφράζει την απέραντη θλίψη του για την κατοχή του χωριού του. Περιλαμβάνεται σε μια σειρά ποιημάτων του υπό το γενικό τίτλο ΘΥΜΙΣΕΣ και φέρει τον τίτλο:

ΟΙ ΜΑΝΔΡΕΣ, ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ (Σελ.5)

Οι Μάνδρες, το χωριό μου ... Ιθάκη μιας προσφυγικής γενιάς...

Τα σπίτια, οι σταύλοι, οι αυλές,

Πετρόκτιστα, πλινθόκτιστα, με κεραμίδια ή πηλό, Ο Άης Μάμας, η εκκλησιά με το λευκό καμπαναριό, Το μοναστήρι του Τοχνιού, η Γαλακτοτροφούσα, Οι αίγες, οι σκύλλοι, τα κτηνά, οι χαρουπιές, τ' αμπέλια, Πενθούνε στο χωριό μου, το τουρκοπατημένο.

Το δεύτερο κεφάλαιο είναι το μεγαλύτερο και βασικότερο κεφάλαιο του βιβλίου, στο οποίο περιλαμβάνονται βασικά:

- Τα γενεαλογικά δέντρα και των είκοσι (20) συνολικά οικογενειών, που κατοικούσαν στις Μάνδρες μέχρι την τουρκική εισβολή
- Σημαντικές πληροφορίες για τη ζωή των μελών κάθε οικογένειας του χωριού, ιδιαίτερα όσων έχουν συμβάλει με την προσφορά τους στην ανάπτυξη και πρόοδο του, καθώς και ανάμεικτες σοβαρές και ευτράπελες ιστορίες από τη ζωή ατόμων με ξεχωριστούς χαρακτήρες, που άφησαν πίσω τους ζωντανή τη μνήμη τους ανάμεσα στους υπόλοιπους συγχωριανούς, και
- Αρκετά εκτενείς αναφορές στη ζωή και την τελική κατάληξη όλων σχεδόν των χωριανών του συγγραφέα τόσο πριν όσο και μετά από την προσφυγιά

Το τρίτο κεφάλαιο είναι εξ ολοκλήρου αφιερωμένο στους δολοφονηθέντες, πεσόντες και αγνοουμένους Μανδρίτες. Γίνονται δε εκτενείς αναφορές και στις ηρωίδες μανάδες και συζύγους τους, που με σκληρή εργασία, στερήσεις, κόπους και μόχθους πολλούς, αξιώθηκαν να αναθρέψουν τα παιδιά τους και να στηρίξουν με την αξιοσύνη τους τις οικογένειές τους.

Το τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται στις εκδηλώσεις και δραστηριότητες των Προσφυγικών Συνδέσμων Μανδρών τόσο στην Κύπρο όσο και στο Λονδίνο και στη στενή συνεργασία τους για διατήρηση ζωντανής της μνήμης του κατεχόμενου χωριού τους, ανάμεσα ιδιαίτερα στις νέες γενιές των προσφύγων και αποδήμων Μανδριτών. Δίδεται δε ιδιαίτερη έμφαση στη γιορτή του Αγίου Μάμα, πολιούχου των Μανδρών.

Από το κεφάλαιο αυτό σας απαγγέλλω το ποίημα «Άγιος Μάμας», που έγραψε ο αείμνηστος Αδάμος Καραγιάννης, Κοινοτάρχη των Μανδρών και αδελφός του συγγραφέα: Σελ. 365

Το πέμπτο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στο μεγαλύτερο αδελφό του συγγραφέα, το δραστήριο και δημιουργικό κοινοτάρχη των Μανδρών Αδάμο Γιαννή Καραγιάννη, ο οποίος υπήρξε και ενεργό μέλος της ΕΟΚΑ στη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα 1955-59.

Με εισήγηση του συγγραφέα παρατίθεται από το κεφάλαιο αυτό ένα κάπως εκτενέστερο απόσπασμα για τον αδελφό του Αδάμο. Σελ. 389

Το έκτο κεφάλαιο αποτελεί ουσιαστικά τον ΕΠΙΛΟΓΟ του βιβλίου. Περιέχει μια περιληπτική αναφορά στην ιστορική διαδρομή των Μανδρών, χαρτογραφεί τους αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής, καταγράφει τις εκκλησίες και τα ξωκλήσια της Καρπασίας γύρω από το χωριό, περιλαμβάνει μερικές αφιερώσεις και καταλήγει στο «ΥΣΤΑΤΟ ΧΑΙΡΕ» του συγγραφέα, που συνιστά ουσιαστικά την ιερή υποθήκη του στα παιδιά και τα εγγόνια του...

Ο ανατρεπτικός στίχος του Γιώργου Σεφέρη "...και να! Ασπιδοφόρος ο ήλιος ανεβαίνει πολεμώντας..." (από το ποίημά του «Υπάρχουν άραγε ελπίδες;»), ενσαρκώνει και τις ελπιδοφόρες προσδοκίες του Σάββα Καραγιάννη και συνθέτει την τελευταία αποκρυσταλλωμένη υποθήκη του συγγραφέα προς στις επερχόμενες γενεές: «Να στρατευτούμε ψυχικά και σωματικά, να περιφρουρήσουμε όσα όσα και ιερά μας δεν πρόλαβε ακόμα ο Αττίλας να καταστρέψει και να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε μέχρι την απελευθέρωση της γης μας, που μάς άρπαξε με τη βία ο βάρβαρος Τούρκος κατακτητής.»

Από το κεφάλαιο αυτό απαγγέλλω για σας ένα ακόμα ποίημα του συγγραφέα, που συμπληρώνει το πρώτο ποίημα, το οποίο ακούσατε στην αρχή της παρουσίασης του βιβλίου: (ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΜΟΥ ΣΠΙΤΙ)

Τέλος το έβδομο κεφάλαιο, το τελευταίο του βιβλίου, περιέχει απλά μερικά πολύ χρήσιμα στατιστικά στοιχεία για το αρχείο της κοινότητας των Μανδρών Αμμοχώστου.

Ολοκληρώνοντας την αποψινή Παρουσίαση θα ήθελα απλά να επισημάνω ξανά ότι ο συγγραφέας κ. Σάββας Καραγιάννης καταθέτει, μέσω του βιβλίου του "Εκ Μανδρών Αμμοχώστου", τη δική του σπουδαία μαρτυρία, με την οποία διασώζει εσαεί τη μνήμη της κατεχόμενης γης, που τον γέννησε και τον ανάθρεψε, και παραδίδει στις νέες, κυρίως, γενεές των Ελληνοκυπρίων προσφύγων ένα ανεκτίμητο θησαυρό, ένα πολύτιμο κειμήλιο και μια ιερή υποθήκη: «Να μην υποστείουν ποτέ τη σημαία του αγώνα για την επιστροφή στη γη των πατέρων τους.»

Ευτυχισμένες και τυχερές πράγματι οι ιδιαίτερες πατρίδες, που αναδεικνύουν παιδιά άξια, όπως τον κ. Σάββα Καραγιάννη, ο οποίος τρέφει τέτοια γνήσια αισθήματα λατρείας προς τη γενέθλια γη, την οποία αγαπά με πάθος και την αποθανατίζει εξυμνώντας την λυρικά, νοσταλγικά κι ανεπανάληπτα μέσα από τις σελίδες του βιβλίου του «Εκ Μανδρών Αμμοχώστου».

Θερμά συγχαρητήρια, κ. Καραγιάννη!

13

Sent from my iPad

No virus found in this message.

Checked by AVG - www.avg.com

Version: 2015.0.5645 / Virus Database: 4299/9266 - Release Date: 03/10/15

ΣΑΒΒΑΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

**Λίγα λόγια για το χαρακτήρα και την προσφορά του στα κοινά
με την ευκαιρία της παρουσίασης του βιβλίου του
«ΕΚ ΜΑΝΔΡΩΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ»**

(Από το συνεργάτη και φίλο του κ. Σάββα Παυλίδη)

Με την ευκαιρία της πρόσφατης παρουσίασης του νέου βιβλίου του κ. Σάββα Καραγιάννη «Εκ Μανδρών Αμμοχώστου» θα ήθελα να πω και μερικά λόγια για την τεράστια προσφορά του κ. Καραγιάννη και σε πολλούς άλλους τομείς του δημόσιου κυρίως βίου του πέραν της συγγραφικής του δραστηριότητας, στην οποία έχω ήδη αναφερθεί στα πλαίσια της εν λόγω παρουσίασης.

Ο κ. Σάββας Καραγιάννης, πρέπει να πω εξ αρχής, είναι άνθρωπος, που αφιέρωσε ολόκληρη τη ζωή του στα κοινά και στην οικογένειά του. Ίσως δε η συνεχής και πολυετής ενασχόλησή του περισσότερο με τα κοινά, παρά με ο,τιδήποτε άλλο, να του στέρησε τελικά αρκετό από το χρόνο, που θα ήθελε να αφιερώσει στη σύζυγο και τα παιδιά του. Ελλείμματα, τα οποία πολύ πρόθυμα κατορθώνει πάντοτε να αναπληρώνει με πλήρη επιτυχία η πολυαγαπημένη και άξια σύζυγός του Βασιλική, που τον στηρίζει διαρκώς σ' ολόκληρο το διάβα της κοινής τους πορείας στο μακρύ και δύσκολο δρόμο της ζωής τους, έτοιμη να επωμίζεται και τις δικές του οικογενειακές ευθύνες επιδεικνύοντας απόλυτη κατανόηση και αναλαμβάνοντας κάθε επιπρόσθετο κόστος για την ίδια.

Ο δυναμικός χαρακτήρας του κ. Καραγιάννη, η εξυπνάδα του, η εργατικότητά του, η επιμονή του στην επίτευξη των στόχων του και η πολύ ξεχωριστή και πολυδύναμη προσωπικότητά του, όπως τον έχω γνωρίσει μέσα από την πολυετή συνεργασία μας, συνθέτουν τα κύρια εφόδιά του, με τα οποία κατάφερε στην πορεία της ζωής του να καταγράψει στο ενεργητικό του ζηλευτά επιτεύγματα και να

προσφέρει τεράστιες και αξιόλογες υπηρεσίες σε ποικίλους τομείς δραστηριότητας, μάλιστα δε σε πολύ υψηλά ποιοτικά επίπεδα.

Άτομο χαρισματικό ο κ. Καραγιάννης και ευλογημένος από τη φύση και το Θεό, δραστήριος και ενεργητικός, προικισμένος με οξύνοια και ορθή κρίση κι έχοντας ως αδιαμφισβήτητα εφόδιά του τις πνευματικές του δυνάμεις, τις απαιτούμενες γνώσεις και τις πλούσιες εμπειρίες του από την καθημερινή ενασχόλησή του με τα κοινά, αφιέρωσε τον εαυτό του στην ανιδιοτελή και πρόθυμη προσφορά στο συνάνθρωπό του, στην ελληνική παροικιακή εκπαίδευση, στην πατρίδα, τη θρησκεία και την οικογένειά του.

Στα βαθειά του γεράματα και στο μέτρο πάντοτε των σωματικών του δυνάμεων, όσο του επιτρέπει η κατάσταση της σωματικής του υγείας (γιατί η πνευματική του διαύγεια δεν έπαυσε ποτέ να είναι ακμαιότατη) ο κ. Καραγιάννης ασχολείται ακόμη με τα κοινά της Ομογένειας. Παρόλον ότι έχει ήδη παραιτηθεί από πολλές σημαντικές θέσεις, που κατείχε, και έχει παραδώσει τη σκυτάλη σε νεότερα άτομα, (νιώθοντας ότι αδυνατεί πια να ανταποκριθεί πλήρως στα καθήκοντα των συγκεκριμένων θέσεων) συνεχίζει να προσφέρει τις υπηρεσίες του σε αριθμό παροικιακών Οργανισμών, Συνδέσμων και Σωματείων. Για παράδειγμα, εξακολουθεί μέχρι σήμερα να θεωρείται άριστος σύμβουλος και σημαίνον στέλεχος των Ελληνορθοδόξων Κοινοτήτων, του ΕΦΕΠΕ (Ενιαίου Φορέα Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης Μ. Βρετανίας) και του ΚΕΣ (Κεντρικού Εκπαιδευτικού Συμβουλίου) της Αρχιεπισκοπής. Σ' αυτούς τους οργανισμούς έχει διαδραματίσει για χρόνια πρωταγωνιστικούς ρόλους. Δεν είναι δε καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι συνεχίζει, έστω και μερικώς σήμερα, να είναι ένας από τους στενότερους συνεργάτες του Αρχιεπισκόπου Γρηγορίου, του οποίου, πιστεύω, αποτελούσε πάντοτε «το δεξί χέρι».

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η προσφορά του κ. Καραγιάννη και στην Κοινότητα του Αγίου Γεωργίου Kingston, που πρόσφατα, λόγω ορίου ηλικίας, έχει περιορισθεί αρκετά. Με δεδομένη την ικανότητά του

να επιλέγει αξίους συνεργάτες, τους οποίους αποδέχεται πάντοτε με αγάπη και τους καθοδηγεί με πραότητα, κυρίως δε με το δικό του παράδειγμα, κατάφερε να οδηγήσει την αγαπημένη του κοινότητα, της οποίας υπήρξε πολύ αποτελεσματικός Πρόεδρος τις τελευταίες δεκαετίες, σε αξιοζήλευτα επίπεδα προόδου και προκοπής. Δικαιολογημένα, λοιπόν, θα μπορούσε να περηφανεύεται για τα επιτεύγματά του τόσο σε ό,τι αφορά στα έργα του στο Ναό του Αγίου Γεωργίου και την αίθουσα εκδηλώσεων της Κοινότητας όσο και για την ουσιαστική και αποφασιστική συμβολή του στην ανέλιξη του Ελληνικού Σχολείου.

Προσωπικά ευτύχησα να γνωρίσω τον κ. Καραγιάννη και να συνεργατώ μαζί του πολύ στενά από την άφιξή μου στο Λονδίνο, το Σεπτέμβρη του 1988, ως μέλος της Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής. Ασκούσα τότε καθήκοντα Δασκάλου και Διευθυντή πέντε διαφορετικών Ελληνικών Παροικιακών Σχολείων και, λίγα χρόνια αργότερα, με την ίδρυση του Ενιαίου Φορέα Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης (ΕΦΕΠΕ) Μ. Βρετανίας υπό την Προεδρία του Αρχιεπισκόπου Γρηγορίου, είχα αναλάβει επιπρόσθετα, και τα καθήκοντα του Εκτελεστικού Γραμματέα του ΕΦΕΠΕ, κατόπιν σχετικού διορισμού μου στη θέση αυτή από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου. Ο κ. Καραγιάννης συμμετείχε στην Επιτροπή ως Οργανωτικός Γραμματέας του ΕΦΕΠΕ και Εκπρόσωπος του Κεντρικού Εκπαιδευτικού Συμβουλίου (ΚΕΣ) της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μ. Βρετανίας, ενώ παράλληλα υπηρετούσε και ως Πρόεδρος της Κοινότητας του Αγίου Γεωργίου Kingston.

Αυτήν δε ακριβώς την περίοδο, τα δύο πρώτα χρόνια της επίσημης σύστασης και λειτουργίας του ΕΦΕΠΕ (1994-1996), η μεταξύ μας συνεργασία (όπως και η συνεργασία μου με τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής του ΕΦΕΠΕ και τους εκπροσώπους των υπολοίπων παροικιακών εκπαιδευτικών φορέων) κορυφώθηκε πραγματικά, γιατί ήταν σχεδόν καθημερινή και πολύωρη. Συνεχίστηκε δε και αργότερα (κατά τις περιόδους 2000-2006 και 2010-2012) στη διάρκεια της υπηρεσίας μου στη θέση του Συμβούλου Εκπαίδευσης

της Κυπριακής Υπάτης Αρμοστείας και Επιθεωρητή - Προϊστάμενου της Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής (ΚΕΑ). Η αποτελεσματική δε αυτή συνεργασία μας συνεχίζεται έκτοτε, έστω και σε πιο περιορισμένη έκταση, μέχρι και σήμερα.

Μέσα, λοιπόν, από το βάρος των ευθυνών και των δύσκολων καθηκόντων, που είχαμε επιφορτισθεί σε όλη τη διάρκεια αυτής της μακράς περιόδου, και μέσα από το εύρος της στενής συνεργασίας μας όλα αυτά τα χρόνια, στη διάρκεια των οποίων αντιμετωπίσαμε και διαχειριστήκαμε από κοινού (σε συνεργασία πάντοτε και με τα άλλα μέλη της Επιτροπής του ΕΦΕΠΕ) πολλά σοβαρά προβλήματα, για την επίλυση των οποίων αφιερώσαμε ολόκληρο τον εργάσιμο όσο και τον ελεύθερο χρόνο μας, είχα την ευκαιρία να γνωρίσω καλά τον κ. Καραγιάννη και να διαπιστώσω τις πολλές και πολύ σπάνιες αρετές του.

Ο κ. Καραγιάννης ενεργεί πάντοτε με μόνο γνώμονα την επίτευξη του στόχου κάθε έργου, που αναλαμβάνει. Διερευνά το θέμα και την όλη κατάσταση σε βάθος και προβαίνει στις δέουσες ενέργειες, ώστε να εξεύρει την καλύτερη δυνατή λύση. Προς αντιμετώπιση διαφόρων προβλημάτων και αναφυσόμενων δυσκολιών εφράζει πάντοτε τεκμηριωμένες απόψεις και προτάσσει πολύ πειστικά επιχειρήματα, τα οποία (τις περισσότερες φορές) γίνονται αποδεκτά και σεβαστά από τους συνεργάτες του.

Η επιμονή του δε στην ανάγκη αμοιβαίων υποχωρήσεων σε περιπτώσεις συγκρουσιακών καταστάσεων και η υποβολή συμβιβαστικών προτάσεων για κάθε θέμα, για το οποίο υπάρχουν διαφορετικές απόψεις, είναι η συνήθης τακτική του, που οδηγεί τελικά στην επίλυση των διαφορών μέσω της λήψης κοινά αποδεκτών αποφάσεων. Η απερίγραπτη δε σχολαστικότητά του (χαρακτηριστικό γνώρισμα των δασκάλων, στην τάξη των οποίων ανήκει και ο ίδιος) στη μελέτη και προώθηση τέτοιων δύσκολων θεμάτων, με τα οποία καταπιάνεται αρκετά συχνά, παραμένει παροιμιώδης. Αναζητώντας διάφορες υπαλλακτικές λύσεις σε κάθε

πρόβλημα είναι άξιος να «διυλίζει τον κώνωπα», προκειμένου να καταλήξει στα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα! Τολμώ δε να πω ότι, σε μερικές περιπτώσεις, οι συνεργάτες του εισπράττουν αυτή του τη σχολαστικότητα ως εμμονή του στο τέλειο, που καταντά κάποτε εκνευριστική.... Απόδειξη ότι όντως ο κ. Σάββας Καραγιάννης κατατάσσεται ανεπιφύλακτα στην εκλεκτή οικογένεια των λίγων πραγματικά «τελειομανών» ανθρώπων...

Κρίνοντας δε και από την τελική άρτια εμφάνιση του νέου του βιβλίου «Εκ Μανδρών Αμμοχώστου», που παρουσιάσαμε στις 5 του Μάρτη 2015, και εξακριβώνοντας τον προσεκτικό, για να μην πω σχολαστικό, προγραμματισμό της μορφής, της δομής και του περιεχομένου του βιβλίου του, δεν μπορώ παρά να επιβεβαιώσω τη μανία του για το τέλειο. Λαμβάνοντας επίσης υπόψη και τη συνεχή του έγνοια για αψεγάδιαστη παρουσίαση του βιβλίου του, που τον έσπρωχνε σε συνεχή έλεγχο κάθε σημαντικής πτυχής αλλά και της κάθε ασήμαντης, για τους τρίτους, λεπτομέρειας, που σχετιζόταν με την εν λόγω παρουσίαση, καταλήγω και πάλι στο ίδιο συμπέρασμα. Στο ότι δηλαδή αυτό ακριβώς ήταν και εξακολουθεί να είναι το κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα και συγχρόνως το αξιοζήλευτο μεγαλείο του Σάββα Καραγιάννη: Ο έρωτάς του για την τελειότητα και η απόλυτη επιμονή του στην ποιότητα κάθε έργου, που του ανατίθεται ή αναλαμβάνει με δική του απόφαση.

Εύχομαι στον κ. Καραγιάννη υγεία και μακροημέρευση για να συνεχίσει για πολλά ακόμη χρόνια την προσφορά του στα κοινά και να μη σταματήσει να μάς εκπλήσσει ευχάριστα κάθε τόσο με τις πνευματικές του δημιουργίες.

Sotiris Charalambous

From: Savvas Karayiannis [savvas.k@icloud.com]
Sent: Τρίτη, 10 Μαρτίου 2015 1:44 μμ
To: charalambous.sotiris@cytanet.com.cy
Subject: Σεβασμιώτατε,

Σεβασμιώτατε,
Θεοφιλέστατε,
Εκλεκτοί προσκεκλημένοι,
Φίλοι και συγχωριανοί,

Με πολλή συγκίνηση και με ευγνώμονα αισθήματα απευθύνω λίγα λόγια σ' αυτό το " Φινάλε", θα έλεγα, με την παρουσίαση στο Λονδίνο κι ενώπιον του εκλεκτού αυτού ακροατηρίου, του δεύτερου βιβλίου μου για το Τουρκοκρατούμενο χωριό μου Μάνδρες Αμμοχώστου.

Πρώτη παρουσίαση του βιβλίου μου αυτού έγινε στο Παραλίμνι, στην Κύπρο, τον περασμένο Νοέμβριο 2014, από τον Εξοχώτατο Κυβερνητικών Εκπρόσωπο κ.Νίκο Χριστοδουλίδη, υπό την προεδρία και τις ευλογίες κι επιμέλεια του εκ Μανδρών Αμμοχώστου Πανιερωτάτου Μητροπολίτη Κωνσταντίας και Αμμοχώστου κ. Βασιλείου, και την οργανωτική φροντίδα του Προσφυγικού Σωματείου «Άγιος Μάμας», προστάτη του χωριού μας. Στην παρουσίαση δεν μπόρεσα να παρευρεθώ, λόγω ασθένειας. Εκφράζω, εκ βάθους καρδιάς, στην εκλεκτή αυτή τριάδα στην Κύπρο, τις θερμές μου ευχαριστίες για την καθ' όλα επιμελημένη και άρτια οργάνωση, όπως και για τα εγκάρδια λόγια που ειπώθηκαν για το περιεχόμενο του βιβλίου μου και για το πρόσωπό μου.

-Ευχαριστώ τον Αξιότιμο Πρόεδρο του Προσφυγικού Σωματείου «Άγιος Μάμας» κ. Σωτήρη Χαράλαμπος για τον θερμό χαιρετισμό που έχει αποστείλει για την αποψινή εκδήλωση.

-Καλωσορίζω τον φίλτατό μου Χαράλαμπο Μοσφίλη, Κοινοτάρχη των Μανδρών, που ήλθε ειδικά από την Κύπρο για να βρίσκεται απόψε μαζί μας. Το μήνυμα, που θα ήθελα να μεταφέρει από εμάς προς τον προσφυγικό κόσμο της Κύπρου, βγαίνει από μια παραλλαγή της όμορφης φράσης που λέχθηκε πρόσφατα : «Η ΚΥΠΡΟΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΕΔΩ»-και μάλιστα «παραδειγματικά ενωμένη και με ακμαίο το αγωνιστικό της φρόνημα για δικαίωση και επιστροφή» στους τόπους που δικαιοματικά και διαχρονικά μας ανήκουν.

Θερμά και εγκάρδια ευχαριστώ επίσης:-

-Πρωτίστως, τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπό μας κ. Γρηγόριο. Αφιέρωσε χρόνο για να διαβάσει το βιβλίο μου, το προλόγισε με θερμά και επαινετικά λόγια, και με την προσωπική εδώ παρουσία του ευλογεί και τιμά την αποψινή εκδήλωση.

-Τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Τροπαίου κ. Αθανάσιο. Με πολλή προθυμία κι ευχαρίστηση παραχώρησε τους χώρους της φιλόξενης Κοινότητας του Αποστόλου Βαρνάβα, και ο ίδιος, προσωπικά, επιστάτησε ώστε να είναι η υποδοχή άρτια και η φιλοξενία εγκάρδια και αφειδώλευτη. Με συγκινεί δε η συγκυρία της παρουσίασης σ' αυτό τον ιερό χώρο του ναού του Αποστόλου Βαρνάβα: Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κωνσταντίας και Αμμοχώστου κ. Βασίλειος διετέλεσε Μοναχός στο ιστορικό Μοναστήρι του Αποστόλου, όπου και τον επισκεπτόμαστε με τη σύζυγό μου, κατά τις θερινές μας διακοπές.

-Τον φίλτατό μου Σάββα Παυλίδη, ο οποίος, έχοντας ως ξεναγό τις σελίδες του βιβλίου μου, νοερώς και με ζωντανά χρώματα ζωγράφισε τις Μάνδρες και τους Μανδρίτες, από το ριζικό τους στην προσφυγιά και τα μνημόσυνα των κεκοιμημένων συγχωριανών μας, σε ειδική παρουσίαση που δημοσιεύεται στο βιβλίο μου.

Απόψε δε ξαναπερπάτησε με το βιβλίο μου σ' εκείνους τους τόπους και, διά ζώσης, περιέγραψε την «απώλεια», το «υπαρκτό» και το «ευκαίο και μετέπειτα», προσθέτοντας όμορφα και επαινετικά λόγια για το πρόσωπό μου και για την πολυετή και εγκάρδια φιλία μας.

-Τον φίλτατό μου Δώρο Παρτασίδη, τον επιδέξιο χειριστή του φωτογραφικού φακού και επιστήμονα καλλιτέχνη. Η συνεχής και επίμονη κάλυψη και κωδικοποίηση των εθνικών, πολιτιστικών και θρησκευτικών εκδηλώσεων μας, όπως και η αξιόπαινη και αξιόλογη προβολή που τους δίδει στο ΡΙΚ, αποτελεί μεγάλη εθνική προσφορά για την Παροικία μας.

- Τον καλό μου φίλο και συνεργάτη και συγκηπουρό στο περιβόλι Θυατείρων, Κώστα Καβάδα, γιατί, και πάλι, προθύμως εδέχθη να είναι ο «ποιμένας» για την ευταξία στο αποψινό «περιμάντρισμα» στις Μάνδρες.

- Τον φίλτατό μου Χάρη Μεττή για την επιμέλεια της ύλης.

- Τον εκδότη Μιχάλη Νικολαΐδη του MICHAELANGELO DESIGN .

- Το Ελληνικό Σχολείο του Αγίου Γεωργίου του KINGSTON, και ιδιαίτερα την αγαπητή μου διευθύντρια κα. Γεωργία Αντωνίου, γιατί πρόθυμα θέλησαν να εκφράσουν την αγάπη τους προς το πρόσωπό μου, διανθίζοντας την εκδήλωση της παρουσίασης του βιβλίου με την σύντομη, αλλά πολύ όμορφη συμμετοχή τους. Ο δε μικρός Κώστας Χαραλαμπίδης έχει τις ρίζες του στις Μάνδρες, από τον προπάππο του, τον Αναστάτσαούση.

-----ο

Ευχαριστώ τη σύζυγό μου, Βασιλική, που στάθηκε δίπλα μου όλα αυτά τα χρόνια της συλλογής και της κατάταξης των πληροφοριών στο βιβλίο μου- και όχι μόνον!

Φέτος γιορτάζουμε τα εξηντάχρονα των πολύ ευχάριστων και αρμονικών " δεσμών" του γάμου μας.

Δεν ξέρω το γιατί, ούτε και αν είμαι ο μόνος που, σ' αυτή την προχωρημένη ηλικία, περιπλανιέμαι και ονειρεύομαι καιρούς του παρελθόντος, της παιδικής και νεανικής μου ηλικίας στη γενέθλιά μου γη.

Στο βιβλίο μου αναφέρομαι σ' εκείνους τους χρόνους, όταν οι γονείς μου και οι συνομήλικοί τους αξιοποιούσαν, με μόχθο και αγάπη και στοργή, τις πατρικές παρακαταθήκες, και συμπλήρωναν σαν μάστορες τη θεμελίωση του χωριού μας. Ήταν ακριβώς οι άνθρωποι οι οποίοι, όπως και σε όλη την αγροτομάνα γη μας, που, παρόλα τα ολίγα "γράμματα" που γνώριζαν, κράτησαν την ύπαιθρο και την ζωή της ζωντανή και αγνή για όλους μας. Χαρακτηρίζω εκείνη την περίοδο ως την «εποχή που άρχισαν να μπουμπουκιάζουν τα κλαδιά» που θα έφερναν, με τον ερχομό της άνοιξης, άνθη προσμονής κι ελευθερίας. Όλοι εκείνοι οι «βρακάδες» που έζησαν και μόχθησαν κι υπέφεραν στο «ηλιοβασίλεμα» της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, και που είχαν ως σχολικό τους βιβλίο την μάνα γη, και που ο ιδρωτας τους έτρεχε κι εγένετο μελάνι:-

-Εξηπέτρισαν ορμάνια,

-έφτιαξαν «γόμες» και «γήμματα»,

-ξεριζώσανε «παλλούρες»,

- φύτεψαν αμπέλια και μπόλιασαν αγριελιές, -έφτιαξαν μάνδρες για τα κοπάδια τους, -έκτισαν αυλοτόπια με σπίτια αρχοντικά, με ηλιακούς και καμάρες, -έφεραν νερό με πέτρινα αυλάκια από το δάσος του «Αϊ Θκιόφιλου»,

- έκτισαν σχολείο, έκτισαν και εμύρωσαν εκκλησίες και ΕΒΙΩΣΑΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΤΗΝ ΠΙΣΤΗ ΤΗΝ ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΛΕΞΑΝ ΚΑΙ ΠΡΟΦΥΛΑΞΑΝ ΤΟΝ ΣΠΟΡΟΝ ΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.

Δεν ήταν, λοιπόν, ποτέ δυνατό, ο κόσμος αυτός των Μανδρών, τον Δευτερογιούνη του 1974, να εγκαταλείψει αυτούς τους τόπους, τα σπίτια του, το βιός του και τις μυρωμένες εκκλησίες του. Έμεινε στο χωριό και ύστερα από τη δεύτερη τουρκική εισβολή.

Όμως, στις 27 Αυγούστου 1974 εξεριζώθη βίαια, έξι δε από τους αιχμαλώτους Μανδρίτες πλήρωσαν τελικά και απάνθρωπα, με το μαρτύριό τους στο Τζιάος, το λίτρο και το βαρύ τίμημα που κουβαλούμε σαν φυλή-το χάρισμα της ελληνικότητας και τον σταυρό της Χριστιανοσύνης.

Σ' αυτό, λοιπόν, το βαθύ πηγάδι, που δρόσιζε, από την εποχή του επαναστάτη Ρέ Αλέξη, τους Μανδρίτες βοσκούς και γεωκλήμονες, «έσκυψε η ψυχή μου» για να αντλήσει έμπνευση και εικόνες για το περιεχόμενο του βιβλίου μου, μα και ταυτόχρονα να κλάψει. Με συνέτριψε ο απόηχος από τα ερείπια της καταστροφής και της ερημιάς, και σαν εφιάλτης με έσπρωξε νοερά να ακολουθήσω τα σημάδια της προσφυγικής περπατησιάς τους, όπως μας τα τραγούδησε απόψε το Σχολείο του Αγίου Γεωργίου:-

«Ετράβηξαν τους δρόμους

Φωτιά στα πόδια τους η γή-

.....τι να θυμηθώ τι να ξεχάσω». *

Και, νοερώς, περιπλανήθηκα σε πολλούς τόπους της ελεύθερης Κύπρου μας και, νοερά γονατιστός μπρος στα ησυχαστήρια των κεκοιμημένων, άνοιξα κουβέντα μαζί τους, και αφουγκράστηκα την ύστατή τους παράκληση και ευχή:

«Να πάμεν εις τους τόπους μας,
τζιαί σπίτια άν δεν έσει,ι,
δεν θα χαλάσουν τα βουνά,
θα τα' βρούμεν αλλαξανά,
τζιαι το νερόν που τρέσειει». ** .....

=====

Θα τελειώσω με μια εικόνα από " ΤΟ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ " του Μιχαήλ Περάνθη.
Πολύ όμορφα και συγκινητικά, ο ποιητής και λογοτέχνης, μας παρουσιάζει τον Έλληνα, με την πτώση της Βασιλεύουσας, αντί να ζητά παρηγοριά, παρηγορεί ο ίδιος την «κυρά Δέσποινα», που δακρύζει στην εικόνα της για τη δυσοίωνα μοίρα μας.

Σήμερα, το σπίτι της στο ιστορικό Μοναστήρι του Τοχνιού στις Μάνδρες, με τον αιωνόβιο ΤΕΠΑΡΙΣΣΟ του είναι σκλαβωμένο και ερειπωμένο.
Να παρηγορήσουμε και εμείς την Μεγάλη Μάνα του πόνου και να υποσχεθούμε πως, φυλακτό μας θα παραμένουν οι μνήμες, συνυφασμένες πάντοτε με θέληση να αγωνιζόμαστε μέχρι τη δικαίωση και την επιστροφή, και την αναστύλωση των Αγίων εικόνων της Τοχνιώτισσας μας και του Αγίου Μάμαντος, του Προστάτη των Μανδρών.

Γένοιτο!

*Τι να θυμηθώ τι να ξεχάσω - Νταλάρας
**Ποίημα του αδελφού μου, Χρίστου Καραγιάννη

JK Ltd
Chartered Architects
1. The Crescent Barnes,
London SW13 0NN
www.jkarchitects.co.uk

tel: 020 8876 0206

Sent from my iPad

No virus found in this message.
Checked by AVG - www.avg.com
Version: 2015.0.5645 / Virus Database: 4299/9268 - Release Date: 03/10/15